

POLITIEKE VRAGEN GEMEENTERAAD CONFORM ART. 7.1 REGLEMENT VAN ORDE

Fractie(s)	GroenLinks
Datum	24 juni 2025
Volgnummer	PV 2518
Onderwerp	Bescherming van het demonstratierecht en bestuurlijke verantwoordelijkheid tijdens de blokkade op de Afsluitdijk (21 juni 2025)

Geacht college,

Op zaterdag 21 juni jl. vond op de Afsluitdijk bij Den Oever een vreedzame demonstratie plaats van Extinction Rebellion. De deelnemers beëindigden hun actie voortijdig, naar eigen zeggen wegens een als onveilig ervaren situatie door fysiek intimiderend gedrag van omstanders, in aanwezigheid van politie. Dit roept vragen op over de rol van het lokaal gezag bij de bescherming van het grondwettelijk demonstratierecht.

Artikel 9 van de Grondwet waarborgt het recht om te demonstreren, ook indien demonstraties hinder veroorzaken of controversieel van aard zijn. De burgemeester is op grond van artikel 172 van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het handhaven van de openbare orde, inclusief het beschermen van deelnemers aan vreedzame betogingen. Daarbij geldt dat overheidsoptreden neutraal, proportioneel en non discriminatoir dient te zijn.

Voor een goed begrip van het gemeentelijk handelen in deze specifieke casus, stellen wij de volgende vragen:

1. Positie en veiligheid van demonstranten

- 1.1. Is het college op de hoogte van signalen dat demonstranten tijdens de actie zijn geconfronteerd met fysiek geweld of bedreiging, bijvoorbeeld in de vorm van bekogeling met voorwerpen?
- 1.2. Kan het college bevestigen of demonstranten expliciet bij de autoriteiten kenbaar hebben gemaakt zich onveilig te voelen, en hoe daarop is gereageerd?
- 1.3. Achten het college het acceptabel dat een vreedzame demonstratie is gestaakt vanwege een onveiligheidsgevoel onder deelnemers, terwijl politie aanwezig was?

2. Rol van het lokaal gezag

- 2.1. Kan het college aangeven wie op 21 juni functioneerde als bevoegd gezag (burgemeester of locoburgemeester), en op welk moment deze regie heeft gevoerd over de veiligheidssituatie?
- 2.2. Welke instructies zijn er vanuit het lokaal gezag gegeven aan politiefunctionarissen over het bewaken van de veiligheid van demonstranten, met name in geval van tegenwerking door derden?
- 2.3. Deelt het college de opvatting dat de bescherming van demonstranten, ook tegen publiek geweld, een wezenlijk onderdeel is van de verantwoordelijkheid tot ordebewaking?

3. Politieoptreden en rechtsgelijkheid

- 3.1. Is er op enig moment handhavend opgetreden tegen personen die zich agressief of gewelddadig gedroegen richting demonstranten?
- 3.2. Indien dit niet is gebeurd, op basis van welke beoordeling of instructie is ervoor gekozen om niet in te grijpen bij strafbare gedragingen jegens vreedzame demonstranten?
- 3.3. Hoe beoordeelt het college de indruk die kan ontstaan dat gewelddadig gedrag door omstanders wordt getolereerd, terwijl demonstranten aan strikte beperkingen zijn gebonden?
- 3.4. Is het college op de hoogte van het voor handen zijnde beeldmateriaal of getuigenverklaringen waarin (mogelijk) strafbare gedragingen zichtbaar zijn, en zo ja: wordt dit gebruikt om alsnog bestuursrechtelijke of strafrechtelijke stappen te overwegen tegen de betrokkenen?

4. Evaluatie, verantwoording en vervolg

- 4.1. Heeft het college een evaluatie (laten) uitvoeren van het verloop van de demonstratie, inclusief het optreden van autoriteiten en de beëindiging ervan door de demonstranten?
- 4.2. Is het college bereid deze evaluatie, of een samenvattend verslag daarvan, te delen met de raad — met bijzondere aandacht voor de veiligheidssituatie en de bestuurlijke regie?
- 4.3. Welke concrete maatregelen overweegt het college om de veiligheid van demonstranten in toekomstige situaties effectiever te kunnen waarborgen?

Afsluitende opmerking:

De bescherming van het demonstratierecht vraagt actieve inzet van het lokaal gezag, juist wanneer demonstraties spanningen oproepen. Burgers die vreedzaam hun mening uiten, moeten erop kunnen vertrouwen dat de overheid hen niet alleen verdraagt, maar actief beschermt. Ondergetekende ziet de beantwoording van bovenstaande vragen als een belangrijke stap in de reflectie daarop.

Met vriendelijke groet,

Daan Blokker
GroenLinks Hollands Kroon